

S. Sayısı : 253

Sürekli Görevle Yabancı Memleketlerde Bulunan Memurların Aylıkları hakkındaki 4991 sayılı Kanunun 1 nci maddesine bir fıkra eklenmesine dair Kanun tasarısı ve Dışişleri Komisyonu raporu ile Sürekli Görevle Yabancı Memleketlerde Bulunan Memurların Aylıkları hakkındaki 4991 sayılı Kanuna bir fıkra eklenmesi hakkında Kanun tasarısı ve Dışişleri ve Bütçe Komisyonları raporları (1/726, 1/756)

Sürekli görevle yabancı memleketlerde bulunan memurların aylıkları hakkındaki 4991 sayılı Kanunun 1 nci maddesine bir fıkra eklenmesine dair Kanun tasarısı ve Dışişleri Komisyonu raporu (1/726)

T. C.

Başbakanlık

Mısamelât Genel Müdürlüğü

Tetkik Müdürlüğü

Sayı: 71 - 1557, 6/817

27 . II . 1950

Büyük Millet Meclisi Yüksek Başkanlığına

Sürekli görevle yabancı memleketlerde bulunan memurların aylıkları hakkındaki 4991 sayılı Kanunun birinci maddesine bir fıkra eklenmesine dair Dışişleri Bakanlığınca hazırlanan ve Bakanlar Kurulunun 16 . II . 1950 tarihli toplantısında Yüksek Meclise sunulması kararlaştırılan Kanun tasarısının gerekçesiyle birlikte sunulmuş olduğunu saygılarımla arz ederim.

Başbakan
Ş. Günaltay

GEREKÇE

4991 sayılı Kanunun birinci maddesinde :

(Yabancı memleketlerde sürekli görevle bulunan :

A) Dışişleri Bakanlığı meslek memurlarının;

B) Bakanlıklar ve genel müdürlükler müşavir ve ataşeleri ve öğrenci müfettişleriyle bunların yardımcı ve memurlarının;

Aylıkları, derecelerine ait aylık aslının memleket içindeki tutarlarının 4 - 4,25 - 4,50 - 4,75 - 5 - 5,25 - 5,50 - 5,75 - 6 - 6,25 - 6,50 - 6,75 - 7 misilleri üzerinden ödenir.)

Denilmekte olduğundan sürekli görevle yurt dışında olup da 4598 sayılı Kanunun üçüncü maddesi gereğince en çok iki derece yukarıki memuriyetlere tâyin olunan ve tâyin olundukları derece ile hak kazandıkları derece aylığı arasındaki farkı Bakanlar Kurulu kararıyla tazminat olarak alan memurların bu tazminatlarına maddedeki ödeme misilleri uygulanmamaktadır.

4598 sayılı Kanunun üçüncü maddesi, sevk ve idareye muktedirdir, mesuliyet deruhde edecek kabiliyette olan ehil memurların üst dereceye yükseltilerek sevk ve idare mevkilerine getirilmesini ve bu suretle işlerin iyi yürütülmesini hedef tutmuş ve iki derece arasındaki farkı tazminat olarak vermek suretiyle de, bunların, yükseltildikleri derecelerin külfetlerini karşıyabilmelerini temin

eylemiştir. Yurt dışında vazife gören elçi ve büyük elçilerin üzerlerine aldıkları mesuliyet ve külfetler, yurt içinde vazife gören aynı derecedeki memurlarınkinden daha büyük olduğu halde 4991 sayılı Kanunun şümülüne girmemesi hasebiyle bahis konusu tazminatın bunlara da yurt içindeki aynı derecede memurlara verilen tazminat gibi verilmesini icabettirmiştir. Bu halin 4598 sayılı Kanunun üçüncü maddesinin ruh ve maksadiyle kabili telif olmadığı aşikârdır.

Bu itibarla 4991 sayılı Kanunun birinci maddesindeki ödeme misillerinin sürekli görevle yurt dışında bulunan elçi ve büyük elçilere verilen tazminatlara da uygulanması için işbu tasarı hazırlanmıştır.

HÜKÜMETİN TEKLİFİ

Sürekli görevle yabancı memleketlerde bulunan memurların aylıkları hakkındaki 4991 sayılı Kanunun birinci maddesine bir fıkra eklenmesine dair Kanun tasarısı

MADDE 1. — Sürekli görevle yabancı memleketlerde bulunan memurlar hakkındaki 28.XII. 1946 tarihli ve 4991 sayılı Kanunun birinci maddesine aşağıdaki fıkra eklenmiştir.

3656 sayılı Kanunun 4598 sayılı Kanunun 3 ncu maddesiyle değiştirilen 7 nci maddesi gereğince müktesep haklarının üstünde en çok iki derece yukardaki memuriyetlere tâyin edilip aradaki farkı tazminat olarak alan Dışişleri Bakanlığı meslek memurlarından Elçi ve Büyük Elçilerin aylıklarına tatbik edilen emsal, tazminatlarına da şâmilidir.

MADDE 2. — Bu Kanun yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

MADDE 3. — Bu Kanunu Bakanlar Kurulu yürütür.

Başbakan
Ş. Sunaltay

Devlet Bakanı
Başbakan Yardımcısı
Nihat Erim

Devlet Bakanı
C. S. Barlas

Millî Savunma Bakanı
H. Çakır

Dışişleri Bakanı
N. Sadak

Millî Eğitim Bakanı
T. Banguoğlu

Ekonomi ve Ticaret Bakanı
Vedat Dicleli

Gümrük ve Tekel Bakanı
Dr. F. Ş. Bürge

Ulaştırma Bakanı
Dr. Kemal Satır

İşletmeler Bakanı
Münir Birsal

Adalet Bakanı
Fuad Sirmen

İçişleri Bakanı
E. Erişirgöl

Maliye Bakanı
İ. R. Aksal

Bayındırlık Bakanı
Ş. Adalan

Sa. ve So. Y. Bakanı
Dr. K. Bayizit

Tarım Bakanı
Cacia Oral

Çalışma Bakanı
Reşat Ş. Siner

Dışışleri Komisyonu raporu

T. B. M. M.

Dışışleri Komisyonu

Esas No. 1/726

Karar No. 15

9 . III . 1950

Yüksek Başkanlığa

Sürekli görevle yabancı memleketlerde bulunan memurların aylıkları hakkındaki 4991 sayılı Kanununun 1 nci maddesine bir fıkra eklemesine dair Dışışleri Bakanlığınca hazırlanan ve Bakanlar Kurulununun 6 . II . 1950 tarihli toplantısında Yüksek Meclise sunulması kararlaştırılan Kanun tasarısı ve gerekçesi Yüksek Başkanlığımızdan Dışışleri Komisyonuna havale edilmiş olmakla Komisyonun 3 . III . 1950 tarihli toplantısında Dışışleri Bakanı ve Maliye Bakanlığı temsilcisi hazır olduğu halde incelendi.

4598 numaları Kanununun 3 ncü maddesi, sevk ve idareye muktedir, mesuliyet deruhde edecek kabiliyette olan ehil memurların kendi derecelerinden iki derece üst mevkilere getirilebilmelerini ve bunlara bu iki derece arasındaki maaş farkını Bakanlar Kurulu kararı ile tazminat olarak vermeyi mümkün kılmıştır.

Dışışleri Bakanının izahlarına nazaran bu kandan istifade ederek Dışışleri kadrosuda meslek memurlarından halen dört beş Elçi ve Büyük Elçi müktesep hakları olan derecelerinden bir ve iki derece üst mevkilerde yurt dışında vazife görmektedirler.

4991 sayılı Kanununun, yabancı memleketlerde sürekli görevlerde bulunan memurlara memleket içindeki aylıklarının tutarının yedi misline kadar, emsal üzerinden ödenmesini kabul etmiştir. Bu kanunun ruh ve maksadı göz önünde tutularak Dışışleri Bakanlığı meslek memurlarından Elçi ve Büyük Elçiler müktesep derecelerinden üst derecelerdeki mevkilerde vazife gördükleri takdirde, kendilerine verilen tazminatın da maaşlarında olduğu gibi emsal üzerinden ödenmesi, bunların yurt dışında üzerlerine aldıkları mesuliyetler ve külfetlerin yurt içinde vazife gören aynı derecedeki memurlarınkinden daha büyük olması bakımından muvafık görülmüştür; ancak bu mülâhazanın yalnız meslek memurlarından elçi ve büyük elçilere munhasır bırakılmayıp Dışışleri Bakanlığı bilûmum meslek memurlarına teşmil edilmesi prensipi

üzerinde komisyonumuz ehemmiyetle durmuştur. Çünkü, 4598 numaralı Kanun bugün yalnız meslekten yetişen birkaç elçi ve büyük elçi hakkında tatbik edilmişse de yarın her hangi bir lüzum üzerine meslek memurlarından bazılarına da tatbik edilebilir. Bu itibarla tesis edilecek yeni hükümlerin Dışışleri Bakanlığı bilûmum meslek memurlarına şâmil olması çok yerinde olur.

Maliye Bakanlığı temsilcisi, tazminatın emsal üzerinden Dışışleri Bakanlığı bilûmum meslek memurlarına teşmil edilmesinin mevcut mevzuatla ve 1950 yılı Bütçesi ile telif edilemeyeceğini, elçiliklerin istisnai mevkiler olması münasebetiyle yeni hükmün bunlar hakkında istisna teşkil edeceğini, bunun için önceden Dışışleri Bakanlığı ile mutabık kalarak bütçede yalnız bunlar için mahdud imkânlar derpiş edilmiş olduğunu söyledi.

Komisyonumuz 4991 sayılı Kanunun ruh ve maksadına göre tazminatın da emsale tâbi tutulması prensipini gelecek bütçe yılından itibaren Dışışleri Bakanlığı bilûmum meslek memurları hakkında tatbik edebilmek üzere Hükümetçe hazırlık yapılması temennisinde bulundu.

Bu suretle daha şümüllü bir prensipe başlangıç olacağı ümit edilen Dışışleri Bakanlığı meslek memurlarından elçi ve büyük elçilerin aylıklarına tatbik olunan emsalin tazminatlarına da şâmil olması hususundaki Kanun tasarısı tasvip edildi.

Havalesi gereğince Bütçe Komisyonuna tevdi edilmek üzere Yüksek Başkanlığa sunulur. Dışışleri Ko. Başkanı Y.

Sözcü

Gazianteb

Dr. A. Melek

Bolu

H. C. Çambel

Kütahya

A. Gündüz

Kâtip

Malatya

A. Esenbel

İmzada bulunamadı

Burdur

F. Altay

Manisa

A. R. Artunkal

Diyarbakır

F. A. Aykaç

Mardin

Y. Mardin

Sürekli görevle yabancı memleketlerde bulunan memurların aylıkları hakkındaki 4991 sayılı Kanuna bir fıkra eklenmesi hakkında Kanun tasarısı ve Dışişleri Komisyonu raporu (1/756)

T. C.

Başbakanlık

Muamelât Genel Müdürlüğü

Tetkik Müdürlüğü

Sayı : 71-1665,6/1043

10 . III . 1950

Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Sürekli görevle yabancı memleketlerde bulunan memurların aylıkları hakkındaki 4991 sayılı Kanuna bir fıkra eklenmesine dair Dışişleri Bakanlığınca hazırlanan ve Bakanlar Kurulunca 10 . III . 1950 tarihinde Yüksek Meclise sunulması kararlaştırılan kanun tasarısının gerekçesiyle birlikte sunulduğunu saygılarımla arz ederim.

Başbakan
Ş. Günaltay

GEREKÇE

Moskova Büyük Elçiliğimizden aldığımız resmî malûmata nazaran, Sovyet Hükümeti Kordiplomatike ve bu meyanda Moskova Büyük Elçiliğimizce yaptığı tebliğde rublenin iştira kıymetinin yükseldiği iddiasıyla yabancı memleket dövizlerinin rubleye olan kur nispetini indirmeye karar verdiği ve bu itibarla 1 Mart 1950 tarihinden itibaren 1 dolârın 6 ruble ve 1 Temmuz 1950 tarihinden sonra ise 1 dolârın 4 ruble itibar edileceğini bildirmiştir.

Bugünlerde 1 dolâr 8 rübleye bozdukları halde geçinmeleri imkânsız bir hale gelmiş ve âzami emsal haddinin 9 a iblâğı ve hattâ elçilik memurlarımızın ikâmetgâh bedellerinin olsun bütçeden temini düşünülerek Maliye Bakanlığı ile bu hususta mutabakat hâsıl olmuş iken Sovyet Hükümetinin rubleye fiktif bir kıymet izale ederek dolâr nispetini indî surette düşürmesi, Rusya'da bulunan memurlarımız maaşlarının ruble tutarını yarıya düşürmüş ve Elçilikle, Konsoloslüğümüzün idare ödeneklerine de büyük bir tesir icra eylemiştir.

Rusya'daki memurlarımızın maaşlarına halen uygulanmakta bulunan âzami 7 ödeme emsali esasen ihtiyacı karşılamamakta olduğu cihetle bu yeni vaziyet karşısında Sovyet Rusya'daki memurlarımıza inhisar etmek üzere istisnai bir tedbir alınmasına katî zaruret hâsıl olmuştur.

Sovyet Hükümetinin yeni ruble kuruna göre memurlarımız ellerine geçen ruble miktarını ayarlayabilmek üzere tatbiki icabeden emsal haddinin, Dışişleri ve Maliye Bakanlıklarınca tesbit ve tatbik imkânını bahşedecek bu kanun tasarısı hazırlanmıştır.

Eklenecek bu fıkra ile yalnız Sovyet Rusya'daki memurlarımıza munhasır olmak üzere, ödeme emsali hakkında azamî bir had tâyininden ayrılmak cihetine gidilmiştir. Çünkü mütemediyen ve cebrî olarak değiştirilen ruble kurunun Temmuz'a kadar % 25, Temmuzdan sonra % 50 nispetinde yükseltildiği şimdilik malûm ise de ileride hangi kurda karar kılacağını kestirmek mümkün değildir.

Tadilini istediğimiz 4991 sayılı Kanununun 2 nci maddesinde (memleketlerin ekonomik ve para durumlarına ve geçim şartlarına ve aylık derecelerine göre) tâyini derpiş edilmiş olan ödeme mislinin, Rusya hakkında aynı kıstasa göre Maliye ve Dışişleri Bakanlıklarınca müştereken tesbit edilerek uygulanacağına nazaran bu tadil kabul buyrulduğu takdirde aynı kanun hükmünün daha geniş bir imkân dâhilinde ve ihtiyaca uygun olarak yürütülmesi temin edilmiş olacaktır.

Dışışleri Komisyonu raporu

T. B. M. M.
Dışışleri Komisyonu
Esas No. 1/756
Karar No. 17

15 . III . 1950

Yüksek Başkanlığa

Sürekli görevle yabancı memleketlerde bulunan memurların aylıkları hakkındaki 4991 sayılı Kanuna bir fıkra eklenmesine dair Dışışleri Bakanlığınca hazırlanan ve Bakanlar Kurulunun 10 . III . 1950 tarihli toplantısında Yüksek Meclise arzı kararlaştırılan kanun tasarısı ve gerekçesi Yüksek Başkanlığınızdan Dışışleri Komisyonuna havale edilmiş o'makla, komisyonumuzun 15 . III . 1950 tarihli toplantısında Dışışleri Bakanının huzuru ile incelendi.

Hükümet gerekçesinden ve Dışışleri Bakanının izahlarından anlaşıldığı üzere: Sovyet Hükümeti Kordiplomatığe ve bu meyanda Moskova Büyük Elçiliğimize yaptığı tebliğde, rub'enin iştiara kıymetinin yükselmesi dolayısıyla yabancı memleket döviz'lerinin rubleye olan kur nispetini indirmeye karar verdiğini ve bu itibarla 1 Mart 1950 tarihinden itibaren 1 dolârın 6 ruble ve 1 Temmuz 1950 tadihinden sonra ise 1 dolârın 4 ruble itibar edileceğini bildirmiştir. Bu günlerde 1 dolâr 8 rubleye bozdurulduğu halde geçim imkânsız bir hale gelmiştir. Rusya'daki memurlara

halen uygulanmakta olan âzami 7 ödeme emsali esasen ihtiyacı karşılamamakta olduğu cihetle bu yeni vaziyet karşısında Sovyet Rusya'daki memur'ara inhisar etmek üzere istisnai bir tedbir alınması lüzumu ortaya çıkmıştır.

Yukardaki izahatı yerinde gören komisyonumuz, tasarıyı esas itibariyle kabule şayan bulmuştur. Ancak kanunun adındaki «... kanuna bir fıkra eklenmesi....» ibaresi kanun tekniğine göre yeniden «... kanunun birinci maddesine bir fıkra eklenmesi» şeklinde düzeltilmiştir. Maddelerde bir değişiklik yapılmamıştır.

Havalesi gereğince Bütçe Komisyonuna tevdi edilmek üzere Yüksek Başkanlığa sunulur.

Dışışleri Ko. Başkanı Yerine

Sözcü	Kâtip
Gazianaeb	Malatya
Dr. A. Melek	A. Esenbel
Burdur	Kütahya
F. Altay	A. Gündüz
Çoruh	Manisa
Asım Us	A. R. Artunkal
	Mardin
	Y. Mardin

HÜKÜMETİN TEKLİFİ

Sürekli Görevle Yabancı Memleketlerde bulunan Memurların Aylıkları hakkındaki 4991 sayılı Kanuna bir fıkra eklenmesi hakkındaki Kanun tasarısı

MADDE 1. — Sürekli Görevle Yabancı Memleketlerde bulunan Memurların Aylıkları hakkındaki 4991 sayılı Kanunun 1 nci maddesine aşağıdaki fıkra eklenmiştir.

Sovyet Rusya'da vazife gören memurların aylıkları, yukardaki ödeme misilleriyle mukayyet olmaksızın, tesbit edilecek misillerle ödenebilir.

MADDE 2. — Bu kanun 1 Mart 1950 tarihinde yürürlüğe girer.

DIŞIŞLERİ KOMİSYONUNUN DEĞİŞTİRİŞİ

Sürekli Görevle Yabancı Memleketlerde bulunan Memurların Aylıkları hakkındaki 4991 sayılı Kanunun 1 nci maddesine bir fıkra eklenmesi hakkında Kanun tasarısı

MADDE 1. — Hükümetin 1 nci maddesi aynen kabul edilmiştir.

MADDE 2. — Hükümetin 2 nci maddesi aynen kabul edilmiştir.

Hü.

MADDE 3. — Bu kanunu Bakanlar Kurulu yürütür.

Başbakan

Ş. Günaltay

Devlet Bakanı

Başbakan Yardımcısı V.

C. S. Barlas

Devlet Bakanı

Adalet Bakanı

Millî Savunma Bakanı

İçişleri Bakanı

E. Erişirgil

Dışişleri Bakanı

Maliye Bakanı

N. Sadak

İ. R. Aksal

Millî Eğitim Bakanı

Bayındırlık Bakanı

T. Banguoğlu

Ş. Adalan

Ek. ve Ticaret Bakanı

Sa. ve So. Y. Bakanı

C. S. Barlas

Dr. K. Bayizit

G. ve Tekel Bakanı

Tarım Bakanı

Dr. F. Ş. Bürge

Cavid Oral

Ulaştırma Bakanı

Çalışma Bakanı

Reşat Ş. Sirer

İşletmeler Bakanı

Münir Birsal

Dışış. K.

MADDE 3. — Hükümetin 3 neü maddesi aynen kabul edilmiştir.

Bütçe Komisyonu raporu

T. B. M. M.

Bütçe Komisyonu

Esas No. 1/726, 1/756

Karar No. 112

20. III. 1950

Yüksek Başkanlığa

Sürekli görevle yabancı memleketlerde bulunan memurların aylıkları hakkındaki 4991 sayılı Kanuna bir fıkra eklenmesine dair Dışişleri Bakanlığınca hazırlanıp Başbakanlığın 10. III. 1950 tarihli ve 6/1043 numaralı ve aynı kanunun birinci maddesine bir fıkra eklenmesi hakkında yine sözü edilen Bakanlıkça hazırlanıp Başbakanlığın 27. 2. 1950 tarihli ve 6/817 sayılı tezkeresiyle Büyük Millet Meclisine sunulan iki kanun tasarısı Dışişleri Komisyonu raporlarıyla birlikte Komisyonumuza halle buyurulmakla Dışişleri Bakanı Necmettin Sadak ve Maliye Bakanlığı adına Bütçe ve Malî Kontrol Genel Müdürü hazır oldukları halde incelenip görüşüldü.

Her iki tasarı, memleket dışında sürekli görevle bulunan memurların aylıkları hakkın-

daki 4991 sayılı Kanunun birinci maddesine birer fıkra eklenmesini istihdaf etmekle ve bunlardan birisi ile Sovyet Rusya'da ahiren vâkı olan para ayarlanması ve rublenin altın esasına göre tesbiti yüzünden hâsıl olan para farkını karşılamak için dış memleketlerde vazife gören memurların aylıkları hakkında tesbit edilen misillerle mukayyet olmaksızın yalnız Sovyet Rusya'daki memurların ihtiyacına uygun misallerle aylıklarının ödenmesini sağlamak ve diğer fıkra ile de 4598 sayılı Kanuna göre bulunduğu derecenin iki üst derecesine kadar tâyin edilen büyük elçi ve elçilerin aylıklarının tâyin oldukları derecelerin misilleriyle ödenmelerini temin etmek maksadı takip olunmaktadır.

Komisyonumuz her iki tasarinın mucip sebeplerini yerinde bulmuş ve bu iki tasarayı ilgi-

si itibariyle birleştirmek suretiyle bir tasarı halinde yeniden tanzim etmiştir.

Ancak bu suretle iki üst dereceye kadar tâyin edilecek büyük elçi ve elçilere verilmesi istenilen derece farkı emsalinin kanun metninin de ifade ettiği üzere büyük elçilik ve elçilik makamlarını bilfiil işgal edenlere hasrı gerektiği hususunun raporumuzda belirtilmesini Komisyonumuz uygun görmüştür.

Kamutayın onayına arz edilmek üzere Yüksek Başkanlığa sunulur.

Başkan	Başkan V.	Sözcü
Mardin	Diyarbakır	Kastamonu
R. Erten	İ. H. Tigrel	M. Akalın

Kâtip	Ankara	Ankara	Ankara
F. Öymen	M. Eriş	C. Gölet	
Diyarbakır	Edirne	Erzincan	
Ş. Uluğ	M. N. Gündüzalp	N. Pekcan	
İsparta	İstanbul	İzmir	
K. Turan	E. Amaç	A. İnan	
Kastamonu	Kırklareli	Kırşehir	
T. Coşkan	Korgl. K. Doğan	Ş. Torgut	
Manisa		Ordu	
F. Kurdoğlu		H. Yalman	
Seyhan		Urfa	
A. R. Yüregir		E. Tekeli	

BÜTÇE KOMİSYONUNUN DEĞİŞTİRİŞİ

Sürekli görevle yabancı memleketlerde bulunan memurların aylıkları hakkındaki 4991 sayılı Kanunun birinci maddesine bazı kükümler eklenmesi hakkında Kanun tasarısı

MADDE 1. — 28 . XII . 1946 tarihli ve 4991 sayılı Kanunun birinci maddesine aşağıdaki fıkralar eklenmiştir :

3656 sayılı Kanunun, 4598 sayılı Kanunla değiştirilen 7 nci maddesi gereğince müktesep haklarının üstünde en çok iki derece yukarıki memuriyetlere tâyin edilip aradaki farkı tazminat olarak alan Dışişleri Bakanlığı meslek memurlarından büyük elçi ve elçiliklerin aylıklarına tatbik edilen emsal, tazminatlarına da şâmilidir.

Sovyet Rusya'da vazife gören memurların aylıkları, yukarıdaki ödeme misilleriyle mukayyet olmaksızın tesbit edilecek misillerle ödenebilir.

MADDE 2. — Bu kanunun birinci maddesinin birinci fıkrası hükmü yayımı tarihinde ve ikinci fıkrası hükmü 1 Mart 1950 tarihinde yürürlüğe girer.

MADDE 3. — Bu kanunu Bakanlar Kurulu yürütür.